

Overijssels Kamerkoor
DIRIGENT EUGÈNE VAN BOHEEMEN

MET MEDEWERKING VAN HET BALDUR GITAAR ENSEMBLE

De Profundis

Zaterdag 21 mei 2016 • 15:15 uur Engelse kerk • Begijnhof • Amsterdam

Zondag 22 mei 2016 • 15:00 uur • Reestkerk • Oud Avereest

Programma

Three lullabies • Henryk Mikołaj Gorecki (1933)

De Profundis voor koor en gitaartrio • Michel Bosc (1963)

Epitaph, une hommage à Olivier Messiaen voor gitaartrio • Arend Gerds

Agnus Dei uit missa ut re mi fa so la • G.P. da Palestrina (1525-1594)

Solfeggio • Arvo Pärt (1935)

Eli, Eli! • György Deák Bárdos (1905-1991)

Da pacem Domine • Arvo Pärt

O Radiant dawn uit Strathclyde motets • James MacMillan (1959)

Qui meditabitur uit Strathclyde motets • James MacMillan

Ave Maris stella • James MacMillan

Factum est silentium voor koor en gitaartrio • Patrick Hawes (1958)

Cirrus voor gitaartrio • Tom Edskes

Sinikan Laulu • Veljo Tormis (1930)
sopraansolo: Wendela Gort Erbrink

Amen • Henryk Mikołaj Górecki

Voorwoord

Dit programma is bijzonder te noemen; uiteraard vanwege de vele onbekende, weinig uitgevoerde werken, maar vooral ook vanwege de aanwezigheid van een heus gitaartrio. Gitaartrio 'Baldur' bestaande uit Grace van Dorsten, Tom Edskes en Sjors Holleboom, drie professionele gitaristen, voor mij oude bekenden van het conservatorium.

Speciaal voor Baldur en het OKK componeerde de Fransman Michel Bosc 'De Profundis', een koorwerk met als uitgangspunt psalm 130 'Uit de diepte roep ik tot U'. De componist heeft de tekst van de psalm over acht delen verdeeld. De tekst is homofoon, dan weer polyfoon getoonzet en typisch Frans te noemen; smeugig, romantisch en delicaat. Verrassend is de wijze waarop de tekst telkens weer ingekleurd wordt en waarin de componist steeds weer opnieuw en heel eigen laat horen wat voor hem belangrijk is en met wat voor sfeer bekleed.

Verder in het programma zingt het koor muziek van de Schot James MacMillan (1959), componist en dirigent met reeds een enorm oeuvre van symfonisch werk en ook oratoria, koorwerken, kamermuziek en solo repertoire.

In november 2016 zal hij een lang weekend in Zwolle op het Zwols Conservatorium met de studenten werken en zal er een MacMillan koorfestival zijn in het Dominicanenklooster.

MacMillan is een spiritueel mens en lekendominicaan en naar aanleiding van het 800-jarig bestaan van de Dominicaner Orde schreef hij een hymne, die we in dat weekend in november ten doop zullen zingen met een aantal koren. Ook zullen er tal van koorwerken en wellicht orgel en kamermuziek klinken op zaterdagavond 12 november aanstaande in de Dominicanenkerk. U bent van harte uitgenodigd.

In veel opzichten is James MacMillan een religieus bevlogen mens, maar wel iemand die zijn geloof op een menselijke en emotionele manier probeert te beleven. Voor hem is religieuze muziek geen sacraal en mystiek gebeuren, zoals bij Pärt en Górecki. Hij zoekt zijn inspiratie veeleer in het hier en nu en daardoor is zijn muziek niet in één sfeer te vangen maar grillig en oprecht en vanuit de tekst emotioneel en steeds opnieuw gecomponeerd. Hij ervaart in onze cultuur een voortdurend spanningsveld tussen oog en oor: *'Onze maatschappij is geobsedeerd door het visuele. Film en televisie zijn grote concurrenten van een reflectieve kunstvorm als muziek. Muziek heeft overtuigende kracht, die zich op een mysterieuze wijze kan ontplooiën, maar het kan een hele strijd zijn om die boodschap over te brengen'*.

In dit programma ook een muzikale blik in het verleden met een werk van G.P. da Palestrina, hofcomponist van de paus met de Sixtijnse kapel als zijn werkterrein. Grootse polyfonie, een zeven-stemmig Agnus Dei uit de Missa Ut, Re, Mi, Fa, Sol. Een toonladder, vernuftig en ambachtelijk verwerkt in een canon en een weefsel van stemmen.

Diezelfde toonladder komt terug in Arvo Pärt's Solfeggio. Iedere stemgroep zingt een toon uit de toonladder en houdt die een aantal tellen aan, dan de volgende stemgroep met de opvolgende toon uit de ladder... Tien toonladders achter elkaar in een zorgvuldig uitgedachte en gecomponeerde dynamiek. U begrijpt het al; die tonen overlappen elkaar en hoor... verrassende akkoorden ontstaan, terwijl uitsluitend die zeven tonen uit de toonladder klinken. En de tekst? Die is heel toepasselijk: Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si, Do.

Henryk Miłojaj Górecki werd al even genoemd bij MacMillan: sacrale klanken, als een oneindig ritueel kunt u beluisteren in 'Amen', één woord als tekst, gefluisterd dan weer uitgeschreeuwd. Klein tegenover groot en subtiel wisselend van tempo. Het koor opent het concert met zijn 'Three Lullabies', drie authentieke slaaplieden in een puur en verstild muzikaal jargon.

De Est Veljo Tormis is een bijzondere muzikale poëet. Leest u rustig de tekst door van Sinnika's lied. De componist schildert met klank deze bijzondere tekst, die je een paar keer moet overlezen om er iets van te begrijpen. Hij zet je zangstem op scherp en gaat op zoek naar grenzen. Je waant je in het muzikale landschap van het gedicht.

De componist Patrick Hawes (1958) werd geboren in Lincolnshire (UK) en studeerde aan de universiteit van Durham. Van hem zingt het koor, met gitaar 'Factum est Silentium'. Michael verslaat glorieus de draak, serpent. Tijdens het rustige intro van de sopranen is al steeds op de achtergrond het monster te horen in de gitaren, de slang, die als het ware de zangers probeert in zijn greep te krijgen door muzikaal om hen heen te cirkelen. Hij maakt echter geen kans met een held als Michael tegenover zich en druipt dan ook uiteindelijk weer af.

György Deák-Bárdos (1905-1991) Budapest, Hongaars componist, zanger en docent, de jongste broer van de bekendere Lajos Bardos. Hij schreef missen en cantates en een aantal losse liturgische koorwerken waaronder deze zetting van de zo bekende laatste woorden aan het kruis uit het Marcus-evangelie.

Vandaag zullen wij u deelgenoot maken van onze muzikale ontdekkingsreis van de afgelopen maanden, waar we met zoveel zangplezier aan gewerkt hebben. Ik wens u veel luisterplezier en wellicht ontdekt u ook weer wat nieuws uit de onuitputtelijke koorliteratuur.

Eugène van Boheemen

Three Lullabies

Uśnijże mi, uśnij

Uśnijże mi, uśnij albo mi urośnij.
Pożeniesz mi gęsi do zielonej sośni.
Kołysz mi się, kołysz, kolebeczko sama.
Bo jak ty mi uśniesz, ja pójdę do siana.

Kołyszże się kołysz

Kołyszże się kołysz kolibko lipowa,
niechże cię Pan Jezus syneczku zachowa.
Kołyszże się kołysz od ściany do ściany,
Uśnijże mi, uśnij, syneczku kochany.

Nie piej, kurku, nie piej

Nie piej, kurku, nie piej, nie budz mi
Marysię.
Nocka była krotka, nie wispała mi się.
Cała noc nie spała, cała noc płakała.
Lulajże Marysiu, lulaj, moja mała.

Henryk Mikołaj Górecki

Ga slapen en word groot. Je zult mijn ganzen
naar het groene sparrenbos brengen.
Schommel de wieg, schommel jezelf, want als
je in slaap valt kan ik het hooi opslaan.

Schommel, schommel, lindewieg,
Moge Jezus je beschermen, mijn zoon.
Schommel,, schommel, van muur tot muur,
Ga slapen, lieve zoon.

Niet kraaien, haan, niet kraaien, wek Maria niet.
De nacht was kort, ze sliep niet genoeg.
Ze sliep de hele nacht niet, ze hilde de hele
nacht. Stil maar, Maria, stil maar, kleintje.

De Profundis voor koor en gitaartrio

De profundis clamavi ad te, Domine;
Domine exaudi vocem meam.
Fiant aures tuae intendentes
in vocem deprecationis meae.
Si iniquitates observaveris, Domine,
Domine quis sustinebit?
Quia apud te propitiatio est;
et propter legem tuam sustinui te, Domine.
Sustinuit anima mea in verbo eius;
speravit anima mea in Domino.
A custodia matutina usque ad noctem
speret Israhel in Domino.
Quia apud Dominum misericordia,
et copiosa apud eum redemptio.
Et ipse redimet Israhel ex omnibus
iniquitatibus eius.
Requiem aeternam dona eis Domine:
et lux perpetua luceat eis.

Michel Bosc

Uit de diepte roep ik tot u, HEER,
Heer, hoor mijn stem,
wees aandachtig, luister
naar mijn roep om genade.
Als u de zonden blijft gedenken, HEER,
Heer, wie houdt dan stand?
Maar bij u is vergeving,
daarom eert men u met ontzag.
Ik zie uit naar de HEER,
mijn ziel ziet uit naar hem
en verlangt naar zijn woord,
mijn ziel verlangt naar de Heer,
meer dan wachters naar de morgen,
meer dan wachters uitzien naar de morgen.
Israël, hoop op de HEER!
Bij de HEER is genade, bij hem
is bevrijding, altijd weer.
Hij zal Israël bevrijden
uit al zijn zonden.
Heer, geef hun de eeuwige rust en het
eeuwige licht verlichte hen.

Vertaling: Psalm 130 uit de Nieuwe Bijbelvertaling

Epitaph, une hommage a Olivier Messiaen voor gitaartrio **Arend Gerds**

Agnus Dei uit *Missa ut re mi fa so la*

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona
nobis pacem.

G.P. da Palestrina

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U over ons.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U over ons.
Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, geef ons de Vrede.

Solfeggio per coro a cappella (1963)

Do re mi fa so la si do

Eli, Eli!

Et circa horam nonam clamavit Jesus
voce magna, dicens:
Eli, Eli! lama sabachtani?

Da pacem Domine (2004/2006)

Da pacem, Domine, in diebus nostris
quia non est alius
qui pugnet pro nobis
nisi tu Deus noster.

O Radiant Dawn

O Radiant Dawn, Splendour of eternal
Light, Sun of Justice; come, shine on those
who dwell in darkness an the shadow of
death.

Isaiah had prophesied, 'The people who
walked in darkness have seen a great light;
upon those who dwelt in the land of
gloom a light has shone'.

Amen

Arvo Pärt

Gyorgy Deak-Bárdos

In het negende uur riep Jezus
met luide stem:
Eli, Eli! lama sabachtani?

Arvo Pärt

Geef vrede Heer in onze dagen, want er is
geen ander, die voor ons strijdt, dan Gij,
onze God.

James MacMillan

O stralende dageraad, glans van het eeuwig
Licht, en Zon van gerechtigheid: kom, en
verlicht hen die in duisternis en in de
schaduw van de dood leven.

Jesaja had voorspeld; Het volk dat in
duisternis ronddoelt ziet een schitterend
licht. Zij die in het donker wonen worden
door een helder licht beschenen.

Amen

Qui meditabitur

Qui meditabitur in lege Domini die
ac nocte, dabit fructum suum in
tempore suo.

Ave maris stella

Ave maris stella
Dei Mater alma,
atque semper Virgo
felix coeli porta.

Sumens illud Ave
Gabrielis ore,
funda nos in pace,
mutans Hevae nomen.

Solve vincula reis
profer lumen caecis
mala nostra pelle
bona cuncta posce.

Monstra te esse matrem,
sumat per te preces,
qui pro nobis natus
tulit esse tuus.

Virgo singularis
inter omnes mites,
nos culpis solutos,
mites fac et castos

Vitam praesta puram
iter para tutum:
ut videntes lesum
semper collaetemur.

Sit laus Deo Patri,
summo Christo decus
Spiritus Sancto,
tribus honor unus.

Amen

James MacMillan

Hij die dag en nacht de wet van God
overdenkt, zal te zijner tijd vrucht dragen.

James MacMillan

Wees gegroet, sterre der zee,
gezegende Moeder Gods
en altijd maagd (gebleven),
gelukkige poort des hemels.

Door dit Ava aan te nemen
dat Gabriel gesproken heeft,
veranker ons in vrede
door te veranderen (de herinnering aan) Eva's naam.

Maak een eind aan de kluisters,
breng het licht tevoorschijn bij de blinden,
drijf ons kwaad uit
en eis het goede.

Toon ons onze moeder te zijn,
neem de aan U gericht gebeden aan
U, die voor ons uw kind
hebt gedragen,

Voortreffelijke maagd
vergeleken met alle anderen zo zachtmoedig
maak ons, vrij van schulden
zachtmoedig en rein.

Waarborg (ons) een rechtschapen leven
Wijs ons de veilige weg
zodat als we Jezus zien
we ons eeuwig verblijden.

Geloofd zij God de Vader
de hoogste eer voor Christus.
En ook aan de Heilige Geest,
de eer komt toe aan één wezen.

Amen

Factum est silentium

Factum est silentium in caelo, dum draco
committeret bellum et Michael pugnavit
cum eo et fecit victoriam.
Audita est vox Millia millium dicentium:
Salus honor virtus et gloria omnipotentio.

Patrick Hawes

Er was stilte gevallen in de hemel toen de
draak een gevecht aanging met de
aartsengel Michael en Michael vocht en
behaalde de overwinning.
Gehoord werd de roep van de duizend-
duizenden; 'Heil, eer en kracht voor de
Almachtige God.'

Cirrus voor gitaartrio

Tom Edskes

Sinikan laulu

Sopraansolo: Wendela Gort Erbrink
Pilvi kuun yli kulkee.

Een wolk schuift voor de maan.

Kantoi tuuli purta kahta
tuolle puolen Lemmenlahta;
pilvi kuun yli kulkee.
Tuonen pursi tuima pursi
korkeana kuohut mursi;
pilvi kuun yli kulkee.

De wind heeft twee schepen gedragen
naar de golf van Lemmenlahti;
Een wolk schuift voor de maan.

Unten haaksi hauras haaksi
Horju, vaapuu, jää jo taaksi;
pilvi kuun yli kulkee.

Het schip van de dood, een ernstig schip,
doorklieft met gemak het kolkende water;
Een wolk schuift voor de maan.

Iloinnenko taikka surren
nään ma Tuonen tuiman purren.
pilvi kuun yli kulkee.

Het schip van de dromen, een kwetsbaar schip,
hapert, schommelt, drijft steeds verder weg;
Een wolk schuift voor de maan.

Milloin heikon haavehahden?
Istuessa illoin kahden.
pilvi kuun yli kulkee.

Met vreugde of met verdriet
zie ik het ernstige schip van de dood;
Een wolk schuift voor de maan.

(Eino Leino, näytelmästä 'Lalli')

Veljo Tormis

Wanneer zal ik het zwakke droomschip zien?
Samen zitten we daar in de avond en
een wolk schuift voor de maan.